

Huygens en Venus

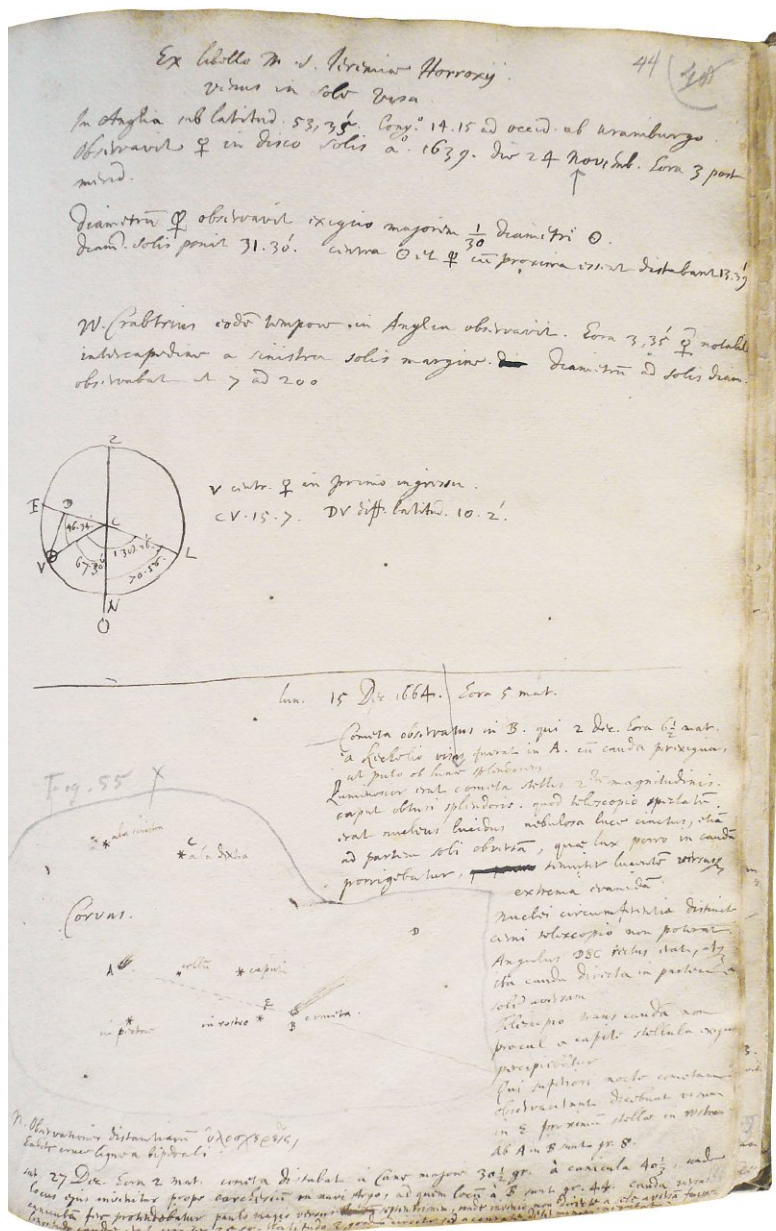
DOOR MAARTEN MUNS

ROTTERDAM. Woensdag, vlak na zonsopkomst, schuift Venus voor de zon langs. Die zeldzame gebeurtenis zal in Nederland, zelfs bij bewolkt weer, gedeeltelijk zichtbaar zijn.

Zo'n Venusovergang werd voor het eerst door een mens vastgelegd in 1639. De Britse astronoom Jeremiah Horrocks zag het en schreef erover, maar slaagde er niet in zijn manuscript gepubliceerd te krijgen. Pas in 1662 publiceerde de Poolse astronoom Johannes Hevelius de waarnemingen van Horrocks. Dat gebeurde na een aanbeveling van de Nederlandse 17de-eeuwse natuurwetenschapper Christiaan Huygens.

Bekend was dat Huygens in 1661 een kopie van Horrocks' manuscript in handen kreeg. Onbekend was dat Huygens zelf nog aan de Venusovergang heeft gerekend. Maar twee weken geleden zag de gepensioneerde fysicus Günther Können, in de Leidse UB op zoek naar iets anders in Huygens' werk, opeens die halve bladzijde aantekeningen. Deze ontbreken in Huygens' *Oeuvres complètes*. Huygens berekende onder andere de heling van de Venusbaan ten opzichte van de aardbaan en stelde vast waar het Venusschijfje de zon tijdens de overgang van 1639 'binnenkwam'.

Venus wees de weg naar de zon:
Wetenschap, pagina 8

Boven de streep op de pagina HUG 5 fol. 44r schetste Huygens de Venusovergang. Foto Günther Können